

26.74x10.57	1	עמוד 30	כ ל כ ל י ס ט - כותרת	05/01/2016	51255666-6
בית האמנים ירושלי - 12572					

צילום של בן לם
מבית פולה ודוד בן
גוריון. "חשבו שהן
מחפסקות בוויצו
כי משעמם להן"

הבית שלה

התערוכה "מאניה, ורה ופולה" שאוצרת צופיה דקל כספי מספקת הצצה לחייהן והשפעתן של הנשים שעמדו לצד חיים נחמן ביאליק, חיים ויצמן ודוד בן-גוריון

שחר שריג

מאניה ביאליק, ורה ויצמן ופולה בן-גוריון ידועות לרוב בתור "הנשים של" (חיים נחמן, חיים ודוד בהתאמה). התערוכה החדשה "מאניה, ורה ופולה" של הצלם בן לם בבית האמנים בירושלים, אותה אוצרת צופיה דקל כספי, שמה דווקא אותן במרכז ומציצה לחייהן דרך צילומים של הבתים שחיו בהם.

דקל כספי, שלרוב עוסקת בתפר שבין אמנות, אדריכלות ועיצוב, מסבירה שהתמונות והמכתבים שנאספו לקראת התערוכה מספרים סיפור שונה מזה שנגלה

בבתים עצמם. "על מאניה, למשל, ידוע מעט מאוד. בשחזור בית ביאליק האנפים האינטימיים יותר לא שחזרו. מאניה באה ממשפחה מאוד עמידה ומשכילה, אבל היחס אליה תמיד היה מזלזל, טענו שהיא עיכבה את ההתפתחות של בעלה, שהיא בכלל לא ידעה עברית ועוד כל מיני עלילות. בשחזור לא השאירו ממנה כמעט כלום. ממה שכן נשאר, מההתכתבויות בינה לבין ביאליק, אתה רואה שהוא כל הזמן התייעץ איתה". במקרה של ורה ויצמן, עיצוב הבית משקף את ההבדלים בינה לבין בעלה. "הבית תוכנן על ידי האדריכל המודרניסט אריק מנדלסון", מספרת דקל כספי. "המודרניזם אמור להיות נורא מנוכר ופונקציונלי, אבל

ורה אמרה לו 'אני זו שצריכה לגור פה'. התוצאה היתה סלון שהוא חצי מודרניסטי, שהוא של ויצמן, וחצי בסגנון ארוארדיאני – שהוא שלה. זה מייצר אקלקטיות".

מי יזם את התערוכה?

"בן צילם מיוזמתו. הוא סיפר לי שהיה עד לחיסול הדירה של בגין בתל אביב והרס אותו הרעיון שכזאת אישיות נמחקת. כל מה שיש בבית בגין בירושלים זו מיטה ואולי שולחן. גם אם לא משחזרים, היה שווה לפחות לתעד בצורה מכובדת. יש המון צילום וכתיבה ותייעוד שקשורים באדריכלות, אבל לא בעיצוב פנים. הגברים לא התערבו בחלק הזה, אולי מלבד ביאליק שכן היתה לו נגיעה בעניין. זו הזדמנות לבחון את הנשים

האלה, את ההשפעה שלהן".

יש בתערוכה רכיב של צדק היסטורי מבחינתך?

"זו תקופה שבה הפמיניזם היה די בראשיתו. אנשים חשבו על ורה ופולה שהן מתעסקות ב'ויצו', כי משעמם להן וזו הזדמנות להיפגש עם נשים אחרות ולרכל. צריך לזכור שזאת עוד היתה תקופה שבה הזכויות

לנשים לא היו מקובעות או מובנות, והן ניצלו את הכוח שלהן לדברים נכונים, כל אחת בדרכה. ורה היתה יותר סטייליסטית, פולה יותר פתרה בעיות במסגרת מה שהיה, ועל מאניה לא ידוע לנו הרבה, אבל ברור שהתפקיד שלה מאחורי הקלעים היה משמעותי. היא הרי הקימה את בית הספרות בחצר בית ביאליק לתמיכה בנשים".